

<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1931>

Dr. Öğ. Üyesi Zerrin TAN

Trakya Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Üfleme/Vurmali Çalgılar Sanat Dalı, Obua Bölümü, Edirne / TÜRKİYE

Citation: Tan, Z. (2020). Benjamin Britten'in solo obua için yazdığı Six Metamorphoses After Ovid eserinin incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(58), 2207-2225.

BENJAMİN BRITTEN'İN SOLO OBUA İÇİN YAZDIĞI SIX METAMORPHOSES AFTER OVID ESERİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Çağdaş dönem müziği, romantik dönemin sonundan günümüze kadar gelen bir müzik dönemidir. 1900'lerin sonlarından günümüze kadar uzanan çağdaş müzikte, besteciler farklı teknikler deneyerek, belirli kalıpların dışına çıkmışlardır. Çağdaş dönem sadece müziğe değil, güzel sanatlara da yön vermiştir. Bu dönemde ortaya çıkan ve gelişen sanat akımlarının arasında; izlenimcilik, anlatımcılık ve caz gibi örnekler bulunmaktadır. Çağdaş dönem bestecilerinden Benjamin Britten, 1930'larda Londra'da cesur bir modernist olarak sayılmıştır ve taklit ettiği Avrupalı bestecilerin müzik stillerini orkestra ve operalarında sürdürmüştür. 12 notalık bir tema kullanan Britten, ünlü operası "The Turn of the Screw" de tonaliteye sadakati ile dikkat çekmiş ve müzik hayatı boyunca bu sadakati devam etmiştir. Çeşitli kaynaklardan alınan veriler doğrultusunda, İngiliz operasının popülaritesini güçlendiren Britten'in eserleri, genellikle yolsuzluk ve endişe olan ortak temaları paylaşır. Ünlü İngiliz bestecisi Benjamin Britten, opera ve orkestra için yazdığı eserlerin yanı sıra oda müziği ve solo enstrümanlar için yazdığı eserler ile dönemin yazarları ve eleştirmenleri tarafından oldukça beğeni toplamıştır. Müzikal stilinin en belirgin özelliği, çağdaş müzik akımlarının tüm türlerini kapsayan ve müziğinin anlamsal karmaşıklığı, uzamış müzikal argümanı ve felsefi derinliği ile dikkat çekmektedir. Benjamin Britten obua için 4 eser bestelemiştir. Obua repertuarının önemli bir ismi olan Britten, solo obua için yazdığı "Six Metamorphoses After Ovid" (Ovid' ten Sonra Altı Dönüşüm) adlı eseri ile solo olarak bir enstrümanın teknik ve müzikal olarak neler yapabileceğini göstermiştir. Bu araştırma ile obua repertuarının önemli eserlerinden biri olan, çağdaş ve yenilikçi özellikler içeren Britten'in "Six Metamorphoses After Ovid" eseri incelenmiş ve icra edecek kişilere kaynak sağlayabilmesi açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Obua, Çağdaş Dönem, Müzik, Enstrüman, Solo

ANALYSIS OF THE SIX METAMORPHOSES AFTER OVID WORK BY BENJAMIN BRITTEN FOR SOLO OBOE

ABSTRACT

Contemporary period music is a music period that comes from the end of the romantic period to the present day. In contemporary music dating from the late 1900s to the present, composers came out of certain patterns by trying different techniques. The contemporary period has shaped not only music but also fine arts. Among the art movements that emerged and developed during this period; There are examples such as impressionism, expressionism and jazz. Benjamin Britten, a contemporary composer, was regarded as a bold modernist in London in the 1930s and continued the musical styles of the European composers he imitated in his orchestras and operas. Using a theme of 12 notes, Britten drew attention with his loyalty to tonality in his famous opera "The Turn of the Screw" and continued this loyalty throughout his music life. In accordance with data from various sources, Britten's works, which strengthen the popularity of the British opera, often share common themes with corruption and anxiety.

Famous British composer Benjamin Britten was highly appreciated by the writers and critics of the period with his works for opera and orchestra, as well as works for chamber music and solo instruments. The most prominent feature of his musical style attracts attention with its semantic complexity, elongated musical argument and philosophical depth, covering all genres of contemporary music trends. Benjamin Britten composed 4(four) works for the oboe. Britten, who is an important name of the oboe repertoire, showed what he can do technically and musically with an instrument he wrote for solo oboe "Six Metamorphoses After Ovid". With this research, Britten's work titled 'Six Metamorphoses After Ovid', which is one of the important works of the oboe repertoire, containing modern and innovative features, is important in terms of being able to provide resources to the people who will perform it.

Keywords: Oboe, Contemporary Era, Music, Instrument, Solo

1. GİRİŞ

Çağdaş Dönem, insanların ve bilginin giderek daha hızlı gelişimi ve büyük bir teknolojik, sosyo-politik değişim dönemi olmuştur. Bu teknolojik değişimler, müzik alanında da yüzyıllar boyunca egemen olan uluslararası müziğin temellerinin teker teker yıkarak, yeni düşünce ve ideolojilerin çıkmasına vesile olmuştur. Wagner'in ölümü ile birlikte, O'nun müziğine karşı bir tepki belirlemiştir. Anti-Wagnerizm bazı yeni akımlarla birlikte ortaya çıkmıştır. Müzikte ezgi, armoni, ritim gibi temel öğeler birbiriyle karışmıştır. Bu yeni müzik ile tonal müzik ve armoni ile tüm bağları koparmak ve müzik tarihinde ton dışı dönemi başlatmak hedef olmuştur (Mimaroglu,1999: 119-123; Sain,2018: 13-14).

Bu dönemin öncüleri; C.Debussy ve A. Schönberg gibi yeni müziğe birçok katkı sağlamış çağdaş dönemin devrimci bestecileridir. Debussy'nin yarım sesleri atılmış dizi kuralını benimsemesinin yanı sıra, Schönberg, atonal müziğin kesin bir takım kurallara bağlanabileceğini gösteren bir anlayış ile dizisel ya da 12 ses yöntemi diye adlandırılan yöntemin kurallarını belirlediği görülmüştür. Bu sistemle ile müzikte yeni bir akım olan "Anlatımcılık" ortaya çıkmıştır. Anlatımcılık, romantizmin sonu olarak kabul edilmiştir ve bu yeni akımın konusu insandır (Erol,2012: 45).

Hiçbir nesneye ve akıma bağlanmadan özgün müzik yapan bestecilerin arasında olan İngiliz besteci, orkestra şefi ve piyanist Benjamin Britten, A.Schönberg'in izinde, atonal sistemin "12 ton" ses sistemine bestelerinde bağlı kalmıştır. Eserleri, atonal bir yapıya sahiptir. Ancak küçükken annesinin J. Bach, L. Von Beethoven ve J. Brahms'a olan tutkusu yüzünden, Britten besteciliğinin gelişiminin ilk yıllarında bu usta isimlerden etkilenmiştir (Matthews, 2013:4). Daha sonraları, müziğindeki özel ve özgür eğilimleri, Britten'ı dönemin öncü isimleri Debussy, Ravel ve Schönberg'e yönlendirmiştir (Matthews,2013: 9).

İngiliz besteci Benjamin Britten'in müzik yapıtları; orkestra, koro, opera, solo vokal, film müziği, oda müziği ve enstrüman için yazdığı parçalara kadar uzanmaktadır. Bu dizi eserleri ile 20. Yüzyıl İngiliz müziğinin merkezi olarak kabul görmüştür. Benjamin Britten, solo obua için yazdığı "Six Metamorphoses After Ovid"i 1951 yılında obuacı Joy Boughton için bestelemiştir. Boughton, bu eserin prömiyerini aynı yıl Aldeburgh Festival'inde gerçekleştirmiştir (Kennedy,2001: 57). Eser 6 bölümden oluşmaktadır. Her bir bölüm mitolojik birer hikâyeden esinlenilerek bestelenmiştir. Hikâyelerin kaynağı Romalı şair Publius Ovidius Naso'dur ve bölümlerin edebi olarak incelenmesi, eserin icrasını etkileyecektir. Eserin tema düzenlenmesi ve serbest doğaçlama yapısı, çağdaş dönem müziğinin yapısı üzerine kurulmuştur. Her birinin tonal bir yapısı varmış hissi uyansa da, belirsizlik ve uyumsuzluk eserlerin icrasında duyulmaktadır. Bu eserde, Britten'in müziğinin ince ayrıntıları ve İngiliz zarafeti müziğe yansımıştır.

Obua repertuarının, önemli eserlerinden biri olan Benjamin Britten'in "Six Matemorphoses After Ovid" (Ovid'ten Sonra Altı Dönüşüm), enstrüman müziğinde çağdaş ve yenilikçi bir özellik göstermektedir. Eserin, anlaşılabilir icra edilmesi için yapılan bu çalışma, İngiliz bir bestecinin müziğinin obua üzerindeki etkisi, besteci ve eserin tanıtılması açısından önem teşkil edeceği düşünülmektedir.

1.1. Amaç

Bu araştırmanın amacı; obua alanında araştırma yapan müzisyenlere, eser ile ilgili ülkemizde çok fazla kaynak olmaması nedeniyle, eseri tanıtmak ve veri sağlamaktır. Ayrıca çalıcı; eseri icra ederken, onun hangi döneme, hangi besteciye ait olduğunu ve eserin karakterini bilmesi gerekmektedir. Bu araştırma ile kaynaklar bir araya getirilerek, Benjamin Britten'in 'Six Metamorphoses After Ovid' eserinin tanıtılması amaçlanmıştır.

1.2. Önem

Benjamin Britten'in kendine özgü müzik dili ve armonik zenginliği ve serbest stili ile dönemin müziğine yenilikçi özellikler getirmiştir. Solo obua için yazdığı 'Six Metamorphoses After Ovid', diğer çağdaşlarından farklı serbest bir tarzda yazılması ve eserin obua müfredatındaki veri yetersizliği araştırmanın önemini vurgulamaktadır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem ve verilerin toplanması değerlendirilmesi ve analiz süreci açıklanmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel yönteme dayalı olarak gerçekleştirilmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Benjamin Britten'in bestelemiş olduğu tüm eserler, örneklemini ise Benjamin Britten'in yazmış olduğu solo obua için 'Six Metamorphoses After Ovid' adlı eseri oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması, Değerlendirilmesi ve Çözümü

Bu çalışmada, verilerin elde edilmesinde alan taraması yöntemi uygulanmıştır. Araştırmadaki verilere yerli ve yabancı kaynaklardan dergi kitap, e-dergi, makale ve internet siteleri taranmış ve dokümanlar incelenerek ulaşılmıştır. Ayrıca Benjamin Britten'in yazmış olduğu solo obua için 'Six Metamorphoses After Ovid' eserinin kayıtları ve notaları incelenmiştir. Toplanan veriler ve değerlendirilmesinin sonucunda, Benjamin Britten'in müzik stiline, çağdaş dönemdeki yeri ve önemi, ayrıca üflemeli bir çalgı olan obua sanatına katmış olduğu müzikal değerler, eserin icrasına yararlı olabilmek için çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

3. BULGULAR ve YORUM

Benjamin Britten, Yirminci yüzyıl bestecilerinin içerisinde, kendine has yaşamı, özgür hayat tarzı ve müziği ile yaygın olarak İngiliz müzisyenlerin en önde gelenlerinden biri sayılmaktadır. Solo obua için yazmış olduğu "Six Metamorphoses After Ovid" (Ovid' den Sonra Altı Dönüşüm) eserini 1451 yılında bestelemiş ve aynı yıl 14 Haziran 1951'de Aldeburgh Festivali'nde ilk performansını gerçekleştiren Benjamin Britten'in arkadaşı ve besteci Rutland Boughton'un kızı obuacı Joy Boughton'a ithaf etmiştir. Britten'in bu yapıtındaki ilham kaynağı, Roma şairi Publius Ovidius Naso (Ovid)'nun 15 kitaptan oluşan "Metamorphoses" (Dönüşümler) şiiridir (Kennedy, 2001: 57). Mitolojik ve efsanevi öykülerden oluşan bu eser, Yunan ve Roma efsanelerine konu olan kahramanların mucizevî dönüşüm (başkalaşım) hikâyelerini anlatır. Latin edebiyatının altın çağının şaheseri olarak kabul edilen eser, Ortaçağ Avrupa edebiyatı ve edebiyatçıları üzerinde derin etkiler bırakmıştır. Avrupa'da mitolojinin en popüler öyküsel şiir türündeki önemli bir edebiyat eseridir. Eser, Türkçeye ilk kez 1935 yılında Salih Zeki Aktay tarafından "Değişimler" başlığıyla çevrilmiştir. Dün ve Yarın Tercüme Külliyyatı (Vakıf Matbaası, İstanbul) tarafından yayımlanmış ve bu çeviri, ilk sekiz kitabı içermektedir (Şahbaz,2012: 140).

Mitolojik ve efsanevi öykülerden oluşan "Metamorphoses"(Dönüşümler), yaratılıştan (kaostan düzene doğru ilk dönüşüm) Julius Caesar'ın ölümü ve tanrılaştırılmasına (iç savaştan Roma İmparatoru Augustus döneminde barışın sağlanmasına yani kaostan düzene geçişi içeren son dönüşüm) değin tarih sırası içinde anlatılır (Eyüboğlu,1994). Dönüşüm teması daha çok biçimsel bir önem taşır; şiirin ana konusu ise tutkudur ve bu tema yapıta, öykülere çerçeve oluşturan ve onları birbirine bağlayan ustaca tekniklerin hepsinden çok daha büyük bir bütünlük kazandırır. Ovidius (Ovid)'un ilk dönem şiirlerine egemen olan erotizmin yerini bu yapıtında hemen bütün insani duyguların araştırılması almıştır. "Dönüşümler" Ovidius' un yaratıcı gücünü, zekâsını, üslup parlaklığını, mitoloji bilgisini, betimleme ve anlatım ustalığıyla zengin düş gücünü daha önceki yapıtlarında görülmedik biçimde ortaya koymasının yanı sıra, Ovidius' un derin Yunan ve Latin şiiri bilgisini ve okuduğu klasik şiirleri büyük bir yaratıcılıkla uyarlama yeteneğini de yansıtır (Eyüboğlu,1994). Eser, Yunan mitolojisinde yıldız, dağa, dereye, çeşmeye, kayaya, çiçeğe, ağaca, böceğe, kuşa dönüşen mitolojik varlıkların hangi olaylara bağlı olarak böylesine bir evrim geçirdiklerini anlatmaktadır (Şahbaz,2012: 143). Ovidius (Ovid), mitoloji ile iç içe geçerek anlatılan öykülerden oluşturduğu bu eserde, Homeros ve Hesiodos gibi Antik Yunan tragedya yazarları, İskenderiyeli ve Romalı şairler ve daha pek çok yazarı kaynak olarak kullanmıştır (Abuagla,2019).

Yunan mitolojisini ve mitolojik altı karakterin dönüşümlerini anlatan bu eser, İngiliz besteci Benjamin Britten'in ilgisini çekmiş, aşk ve tutkunun insan kavramıyla evrimleşmesini solo enstrüman olarak da obua seçmesi ve birleştirmesi eserin melankolik yapısını vurgulamaktadır. Altı bölümden oluşan eserin bölüm isimleri, şiirde geçen mitolojik kahramanlardır (Müftüoğlu,2009: 4). Britten; her birinin hikâyesini, anlatımcı ruhu ile notalara dönüştürmüştür. Obuanın tüm teknik yeterliliğini ve dramatik duygusal sesini kullanması, bestecinin enstrümanı iyi tanıdığını göstermektedir. Eser solo obua için yazılmıştır. Tüm bölümlerde doğaçlama bir yapı kullanılmıştır. Britten'in operası Billy Budd ile Metamorphoses'ların aynı yıl yazması, bu eser ile operalarının benzerlikleri olduğunu düşündürmüştür. Benjamin Britten, operası "Billy Budd"ı, Amerikalı yazar Herman Melville'in romanından esinlenerek oluşturmuştur. Merville bir dereceye kadar denizci olduğu için deniz hikâyeleri yazarıdır. Benjamin Britten'in bu hikâyeleri anlatan yapıtlar oluşturması, Ovid'in hikâyeleri gibi çok da şaşırtıcı değildir. Bölümleri Roma mitolojisinde geçen karakterler; Pan, Phaeton, Niobe, Bacchus, Narcissus ve Arethusa'dır. Her bir bölüm birbiri ile bağlı ve her bölüme geçişte, karakterler dönüşerek ve daha güçlü bir geçişle yeni bir bölüme başlanır. Billy Bodd operasında da aynı edebi yapının uygulandığı görülmektedir. Billy Bodd operasının sonunda, Billy Bodd kendinden daha güçlü insanların kurbanı olmuştur. Aynı şekilde Metamorfozlarda kendilerinden daha güçlü bir varlığın esiri olmuşlardır. Ayrıca, Billy Bodd operasından sonra, solo obua için "Six Metamorphoses After Ovid" eserini yazması, arya ve şarkı söyleme tekniklerinin bir benzeri olarak solist bir enstrümanı öne çıkarması, bu eserinde de operasından etkilendiği ortadadır (Djiovanis,2005: 36-37). Yirminci yüzyıl müziğinde, kendisinin bu eserleri ile özgün eserler üretmesi ve anlatımcılık akımının bir ilkesi olan iç dünyasındaki duyguları, bu hikâyelerle notalara dökmesi O'nun bir ayrıcalığıdır.

Benjamin Britten'in "Six Metamorphoses After Ovid" eserinin tüm bölümlerinde genel olarak, ölüm ve ölüme geçişi uyandıran melankolik bir hâkimiyet vardır (Djiovanis,2005: 36). Hikâyelerin mistik ve doğüstü hikâyeler olması nedeniyle, tüm bölümlerde, pastoral bir doğaçlama vardır. Bu özelliği, "Six Metamorphoses After Ovid" eserini, eşiksiz, solo doğaçlama ve çalan müzisyenin kendi kontrolünde icra etmesi, obua müfredatında önemli bir yere taşımıştır.

3.1. Six Metamorphoses After Ovid'in Bölümleri

3.1.1. Pan (Senza Misura)

Romalı şair Publius Ovidius Naso (Ovid)'in, "Metamorphoses (Dönüşümler) eserinde mitolojik bir karakter olan Pan, Benjamin Britten'in solo obua için yazdığı eserin ilk bölümüdür. Kısaca Pan'ın hikâyesinden bahsetmek gerekirse; Ovid, Pan'ı eserinde çok güçlü tasvir etmiştir. Rüzgâr tanrısı Hermes'in oğludur. Dünyaya keçi ayakları ve kuyruğuyla meydana gelen Pan, çobanların tanrısıdır ve kadınlara karşı inanılmaz bir arzusu ve isteği vardır. Pan bir gün dağlı peri olan Syrinx ile karşılaşır. Her Tanrı gibi istediğini alabilen Pan, Syrinx ile konuşmaya başlar fakat bir süre sonra peri kaçmaya başlar. Fakat Pan, Syrinx'in peşini bırakmaz. Syrinx, kaçarken karşısına bir nehir çıkar ve kendini sulara bırakır. Nehrin ortasında Syrinx, dönüşüm için dua etmeye başlar. Pan, nehre ulaştığında kamışlardan bir bataklıkla karşılaşır ve Syrinx'in kamışa çevrildiğini görünce çok üzülür. Kamışları kesip kuşkanadı şeklinde birbirine bağlar ve yapıştırır. Periyi anımsatan Syrinx adıyla çağırılan flütünü yapmış olur (Can,1970: 85-86). İngiliz besteci Benjamin Britten, bu bölümü müzikal olarak notalara döktüğünde, ilk dikkat çeken müziğin, hikâyenin karakterini özgür bir şekilde ifade etmesidir. Eserde ritim yoktur. Ölçülerde doğaçlama bir stil hâkim olduğundan sık duraklamalar olup, icracıya yorum için fırsat tanımıştır. Bölüm La Majör tonda yazılmıştır. Bu bölüm, 3 aşama (ABA) olarak incelenebilir. (A) teması, Pan'ın peri kızına aşkını, hikâyenin başında anlatılan ilk karşılaşma ve konuşmalarını lirik bir ifade eden legato (bağlı) pasajlardan oluşan onaltılık altılamalardan oluşmuştur (Djiovanis,2005: 38).

for Joy Boughton
Six Metamorphoses after Ovid
for Oboe Solo

I. PAN who played upon the reed pipe
which was Syrinx, his beloved. BENJAMIN BRITTEN, Op. 49

Senza misura ♩ = approx. 138

Resim.1 Six Metamorphoses After Ovid 1. Bölüm “Pan” Giriş (A) Teması **Kaynak:** Britten, 1952

Bölümün ilk giriş temasının sonunda kısa bir sessizlikten (puandorg) sonra, (B) teması başlar. Bu kısım; gergin, belirsiz, kararsız ve anlaşılmalı bir telaş içindedir. Besteci bu kısımda, Syrinx’ in Pan’dan kaçışı ile başlayan koşuşturma ve sonunda peri kızı Syrinx’in kamaşa dönüşümünü notalara dökmüştür. Ağır bir şekilde başlayan müzik, giderek artan (cresc ed accelerando) oldukça yoğun hızlı pasajlardan meydana gelir ve son kısımdaki yavaşlama (rallando) ile dönüşümün son hali vurgulanmıştır (Djiovanis, 2005: 38-39).

Resim 2. Six Metamorphoses After Ovid 1. Bölüm “Pan” (B) Teması /Orta Kısım / **Kaynak:** Britten, 1952

Bölümün son kısmı, A temasındaki onaltılık altılamaların sıkışmış haliyle tekrardan gelir. Bu bölüm A ve B temasının birbiriyle karışmış halidir. Kararsızlık hissini uyandıran, (B) temasındaki gibi yavaştan hızlıya (Lento ma subito accelerando) devam eden müziğin tansiyonu ve iki temanın bütünleyici yapısı, Syrinx’ in dönüşümünden sonraki zamanı yorumlamıştır. Eserin son iki ölçüsündeki (Re Majör) Lidya modu, yani eserin tonunun dördüncü sesi olan “Re sesi” ile bitmesi çözümün en net yeridir. Bu çözüm, kamaşa dönüşen peri kızını vurgulamak için eserin farklı bir tonunda bitirilerek sonlandırılmıştır (Müftüoğlu, 2009: 12-13). Eserin sonundaki böyle bir yapı, Benjamin Britten’in müziğinin ayırt edici bir özelliğidir.

Resim 3. Six Metamorphoses After Ovid 1. Bölüm “Pan” Yeniden gelen (A) Teması/Final/ **Kaynak:** Britten,1952

3.1.2. Phaeton (Vivace Ritmico)

Mitolojik bir karakter olan Phaeton'un çok hızlı ama hüzünlü bir hikâyesi vardır. Phaeton, Güneş Tanrısı Apollo'nun oğludur. Karakteri, oldukça şımarık, yaramaz ve asidir. Arkadaşlarının her zaman alay konusu olmuş ve kendisinin Güneş Tanrı'sının oğlu olduğuna hiçbir zaman arkadaşlarını inandıramamıştır. Bir gün, babasıyla bu konuyu konuşur ve üzüntüsünü ifade eder. Babası Apollo, oğlunun üzüntüsü karşısında istediği her şeyi yapmaya hazırdır. Tanrının oğlu olduğuna inandırmak için ne gerekiyorsa yapacağına söz verir. Phaeton'un isteği çok tehlikeli olup, babasının kanatlı atlarını ve arabasını alarak, Güneş olup uçak ister. Babası istemeyerek bunu kabul eder. Ancak çok tehlikeli olduğunu bildiği için oğlunu, atların dizginlerini kaybetmemesi için uyarır. Bu uçma fikri Phaeton'un düşündüğü gibi çok da basit olmamıştır. Atlar yükseldikten sonra çok korkar ve atların tüm dizginlerini bırakır. Güneşin arabası bir aşağı bir yukarı, göğün en görünmeyen tepesine hızla inip çıkmaya başlar. Ormanlar, dağlar yanar. Gökyüzü ve yeryüzü alabildiğine kavrulur. Güneş, tüm dünyayı kasıp kavurur. Daha fazla zarar gelmesini önlemek ve dünyayı kurtarmak için tanrılar Phaeton'a bir yıldırım gönderir ve O'nu bir nehre fırlatırlar. Daha sonra kardeşleri periler, Phaeton'un yanmış bedenini gömerler ama çok üzülmürlük. Perilerin üzüntüleri aylarca sürünce, tanrılar daha fazla dayanamayıp, Phaeton'u kavak ağacına dönüştürürlük (Gregory,2001: 53-68).

Benjamin Britten, Phaeton'u bir dönüşüm olarak düşünmemiş ve tasvir etmemiştir. Bölümlerin başına yaptığı kısa açıklamalardan Phaeton ile ilgili açıklaması; "Bir gün boyunca güneşin arabasına bindi ve bir yıldırım tarafından Podus nehrine fırlatıldı." şeklinde olmuştur. Benjamin Britten bu bölümü, eserin ilk bölümü "Pan" gibi ABA form yapısıyla hissettirse de; bu bölümde, Pan'ın B temasındaki dönüşüm yoktur. B temasında farklı bir müzik formu yerine, A temasının basit bir varyasyonunu yazmıştır. Son olarak tekrar A temasının gelmesiyle, B temasındaki hiçbir müzik fikri tekrarlanmadan, Phaeton'un dönüşümü anlatılmıştır (Djiovanis,2005: 39-40).

Eser, genel olarak müzikal değil, tamamen Phaeton' un karakterine uygun ritim ve hız üzerine yazılmıştır. Yüksek nüansların olduğu eser, Phaeton'un at arabasında yaşadığı iniş çıkışları, korkuları ve son olarak da ölümü hissettirmiştir. Eser, çok hızlı bir tempoda, "Sol" sesi üzerine yazılmıştır. Giriş temasında, sekizgen, sürekli inici ve çıkıcı olan bir motif kullanılmış, staccato (kısa çalıs) tekniği uygulanmıştır. İlk girişten, B teması gelinceye kadar nüans, forte (güçlü ses)'nin yanı sıra, inici ve çıkıcı olan sekizlemelerde, piyano/forte karşıt nüanslar kullanılmıştır. Melodi, geniş bir alanı kaplamışçasına duyulur ancak, bu melodiyi obua, küçük aralıklarla çalar. Bu giriş temasında, Benjamin Britten, atları temsil etmiştir. Havada yaşanan hızın ve adrenalinin tüm renklerini bu giriş teması verir. B teması gelmeden önce, Phaeton' un atların dizginlerini kaybetmesi ve korkusunu temanın son 4 ölçüsünde uyarlanmıştır. Nüansların giderek kısılması ve girişte Bemol olarak kullandığı Si sesinin, natürel olarak duyulması ile felaketin farkındalığı yaratılmıştır (Djiovanis,2005: 39-40).

II. PHAETON who rode upon the chariot of the sun for one day and was hurled into the river Padus by a thunderbolt.

Vivace ritmico $\text{♩} = 152$

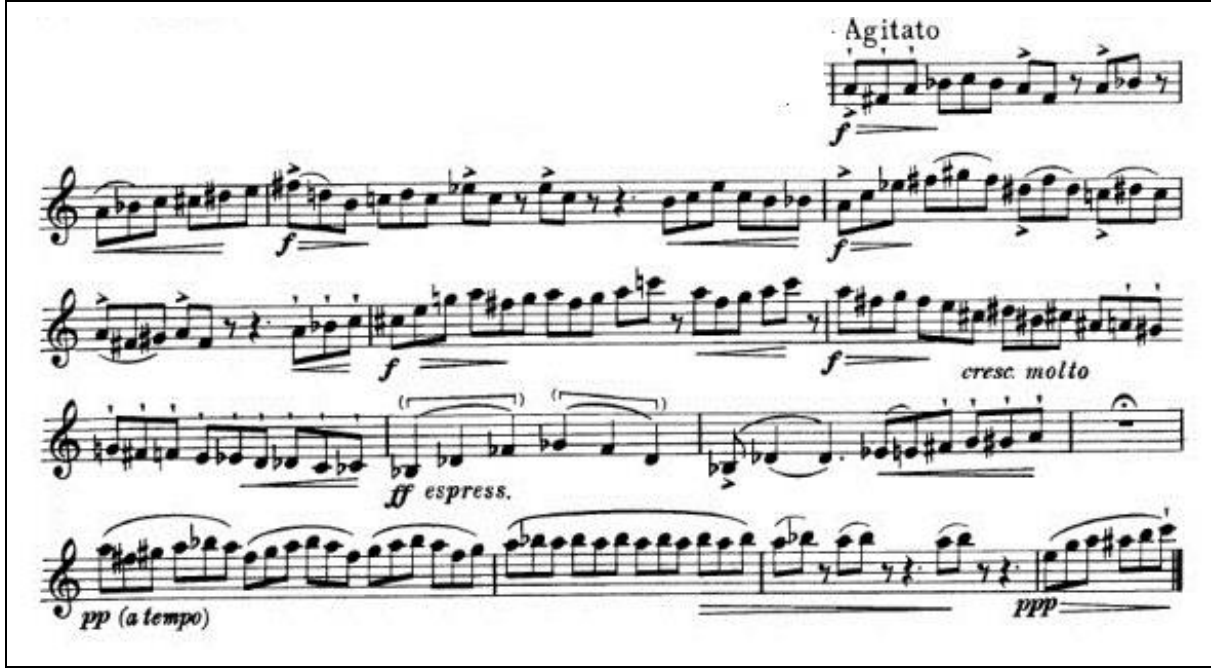
Resim 4. Six Metamorphoses After Ovid 2. Bölüm “Phaeton” (A) Teması/Giriş/ **Kaynak:** Britten,1952

Phaeton’ un B teması, giriş temasından daha düşük bir nuansta, tam akor olmayan “Do” ve “Re” seslerinin üçlemelerinden başlar. Bu bölümde, A temasındaki staccato (kısa) pasajların aksine, legato (bağlı) bir yapı vardır. Yumuşak bir melodi hâkim olup, yüksek seslerde gezinen notalar, adeta Phaeton’ un kontrolsüz uçuşunu hayal ettiren bir fikirde yazılmıştır. Bu melodi, ardı ardına tansiyonu hafif bir şekilde, yükselterek, Phaeton’ un korkusunun arttığını vurgulamaktadır. Temanın son ölçülerinde, La Minör’e çözülen bu üçlemelerde, belirsiz dokunuşlarla, Do Majör’ün Dominat 7’li akorunun ana hatları görülür. Bu aslında, yeniden gelecek olan A temasının giriş ölçüsündeki La tonunda, Si Bemol 7’li akorunun hazırlığıdır. Burada, besteci, kendine has, işlevsel bir tonalitenin somut bir örneğini vermiştir. Tüm obua parçaları dâhil olmak üzere, Benjamin Britten’ın müziğinde bu çok yaygındır. Benjamin Britten, bu akorlarda sesin giderek artmasıyla (cresch.), Phaeton’ un yüksek bir irtifaya ulaştığını, korku ile uyuştuğunu ve dizginlerle, savaş arabasının kontrolünü kaybederek düşmeye başladığını vurgulamıştır.

Resim 5. Six Metamorphoses After Ovid 2. Bölüm “Phaeton” (B) Teması/Orta Kısım/ **Kaynak:** Britten,1952

A temasının tekrarı, yeniden staccato (kısa çalış) sekizgen pasajların yinelendiği, “Agitato”nun başladığı yerdir. “Agitato” İtalyanca müzik terimi olarak; atılğan, canlı bir deyişle anlamındadır. Yeniden gelen

A formu, Phaeton' un önceki fikirlerinin hatırlatılması gibi, motif olarak kısa bir koda şeklindedir. Gerek abartılı güçlü nüanslar, gerekse inici sekizgenlerin yarattığı duygu ile Benjamin, bu son kısımda Phaeton' un yıldırım çarpması sonucu nehre düşüşünü, o kadar gerçekçi hissettirmiştir ki müzikten anlamayan her insan hikâyeyi okuyup bu müziği dinlediğinde, paralel bir bağlantı duyacaktır. Kromatik çok hızlı bir şekilde sekizgenlerin inici ani düşüş havasından sonra, obuanın (ff) çok güçlü ve çok fazla olduğu en kalın seslerindeki ezgi ile patlama havasında düşüş tamamlanır. Bundan sonra gelen, genel bir sus olan ölçü (puandorg), düşüşten sonraki, nehirdeki Phaeton' un yanmış cesedini temsil eder. Kısa bir sessizlikten sonra, son dört ölçü, (pp/pianissimo) çok az bir sesle obuanın üçleme aralıklarından oluşan, hüznü melodî, peri kızlarının üzüntüsünün yorumlanmasıdır. Eserin belirsiz, çaresiz bitişi, Phaeton' un yanmış cesedinin gömülmesine ithaf en (ppp/pianissimo) sesin tamamen kaybolması ile biter (Mulder, 1992: 69-74).

Resim 6. Six Metamorphoses After Ovid 2. Bölüm “Phaeton” Yeniden gelen (A) Teması/Final/
Kaynak: Britten,1952

3.1.3. Niobe (Andante)

Niobe, Romalı şair Publius Ovidius Naso (Ovid)'in, “Metamorphoses (Dönüşümler) eserinde, çok acı bir hikâyeye sahiptir. Benjamin Britten, “Six Metamorphoses After Ovid” eserinde, Niobe'yi kısa ve net olarak; “On dört çocuğunun ölümüne yas tutan Niobe, bir dağa dönüştürülmüştür.” şeklinde tasvir etmiştir. Çok derin acılar çeken bu kadın, Lydia Kralı Tantalos' un kızıdır. On dört çocuk annesi olması, kendisinin çok şanslı ve asla neslinin tükenmeyeceğini düşündürür. Hatta kendisinin, iki çocuk annesi, Apollo ve Artemis gibi tanrıların anneleri Letona' dan daha üstün olduğunu dile getirmiştir. Bunu duyan Letona, kendisine bir ders vermek ister. Apollo ve Artemis' e Niobe için bir acı yaşatmalarını ister. Niobe' nin yedi erkek evladı, Antik Yunan Kenti' nin yakınlarında Kitheron Dağı' nda avlanırken, Apollo onları öldürür. Bunu duyan Niobe' nin diğer yedi kız evladı, abilerinin öldürüldüğü yere cenazeleri almak için yola çıkarlar. Vardıklarında gece olmuş, Artemis, gecenin karanlığında gökyüzünde parlayıp, Niobe' nin yedi kızını da öldürmüştür. Cesetler dağda kalmış, acılı anne on dört evladının cesetlerinin arasında ağıt tutar. Günlerce, aylarca acısı dinmez ve en sonunda bu acıya dayanamayan Niobe, baş Tanrı Zeus' tan kendini taşa çevirmesini ister. Spylos (Spil) Dağı' nda, Zeus tarafından taşa çevrilir (Gregory,2001: 167-172). Bu trajik olay, Türkiye' de bulunan Manisa yakınlarındaki Spylos (Spil) Dağı' nda, ağlayan kaya görünümündeki kaya parçasından yola çıkarak birçok turiste anlatılmaktadır. Spylos (Spil) Dağı, Ege Bölgesi' nde Manisa yakınlarında M.Ö Lidyalıların yaşadığı dağlık bir alandır.

Resim 7. Sipylus (Spil) Dağı'nda Niobe ile ilişkili "Ağlayan Kaya"/ **Kaynak:** Url 1

Benjamin Britten, "Six Metamorphoses After Ovid" eserinin ilk bölümündeki "Pan"da dönüşümü anlatırken kullandığı A-B-A yapısını, eserin üçüncü bölümü olan "Niobe"de de, dönüşümün tasviri olarak kullanmıştır. B yapısında dönüşümü belirtmiş, bölümün ağıt etkisini vurgulamak için eserin, A temasının başında, giriş melodisinde, "Piangendo" karakteri ile duyguyu açıkça belirtmiştir. Piangendo, ağlamak anlamına gelen İtalyanca bir müzik terimidir. Tüm bölüm, ilk iki ölçüde sunulan melodik fikrin, bölüm boyunca kendi içinde gelişmesine dayalıdır. Bu melodideki, aralıkların aşağı doğru yazılması ve ritmin yavaş ahenkte olması, ağlama ve gözyaşının temsildir. Bölüm, Re bemol Majör üzerine yazılmıştır. Benjamin Britten bu tonu özellikle obuada seçmiştir. Kendisi, geç-romantizm ile modernizm arasındaki dönemin en önemli bestecisi Gustav Mahler' in müziğini incelediği için ve iyi bir orkestra şefi olması, derin duyguları bir enstrümanda teknik özelliklerine göre gösterebilmiştir. Re bemol sesi, obuada kapalı bir ses olup, bu eserde acıyı ve hüznü obuanın dramatik sesiyle birleştirmiştir.

Benjamin Britten, bestelerinde, her zaman detaycılığı ile ünlü olmuştur. Gizli detayları bulup çıkaran, öngörülü bakış açısı bu eserde de kendine hayran bırakmıştır. Niobe efsanesinde, ilk önce altı erkek çocuğu öldürülmüş, daha sonra diğer bir tanesi yalvarması için zaman geçtikten sonra öldürülmüştür. Bu ilginç ayrıntıyı, Britten, girişteki ilk iki cümlede, ilkinde altı, ikincisinde ise yedi nota kullanarak göstermiştir. Bir başka mükemmel gizli detay, temanın sonunda belirgin şekilde kullanılan, La, Sol ve Mi notalarıdır. Niobe'nin aslen Frigyalı olmasından dolayı, Benjamin Britten, son kısımda Frig gamının notaları olan bu sesleri kullanmıştır (Walker,2009: 80-83).

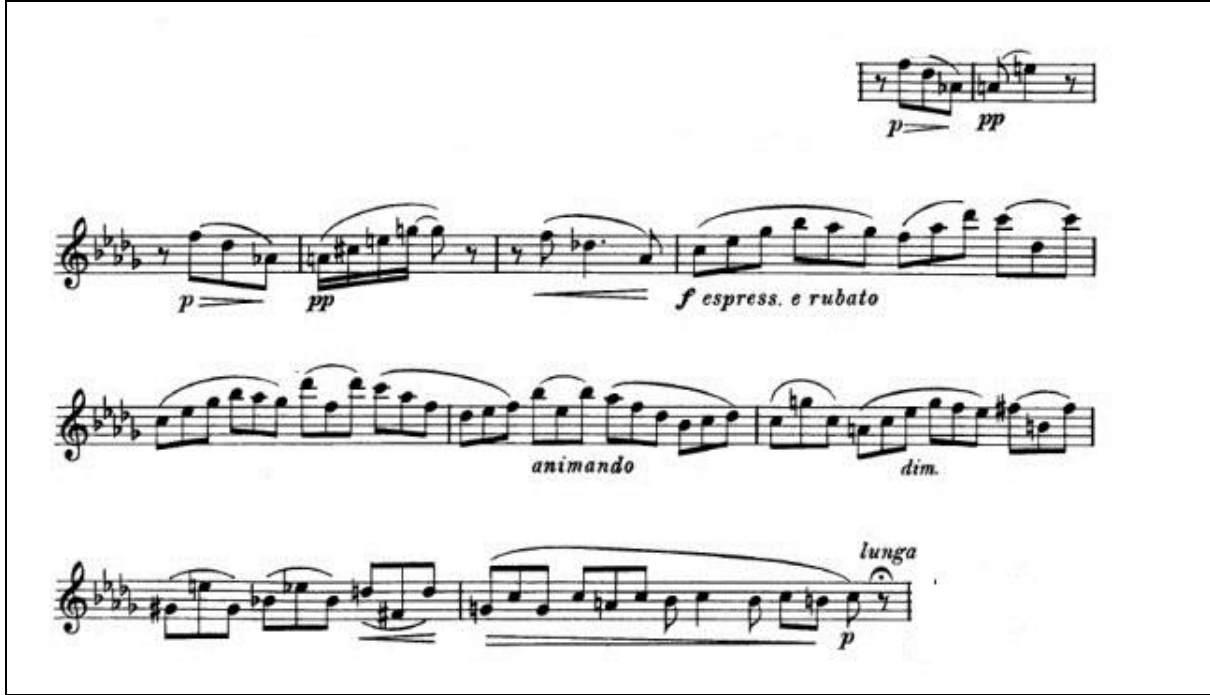
III. NIOBE who, lamenting the death of her fourteen children, was turned into a mountain.

Andante ♩ = 60

mf piangendo

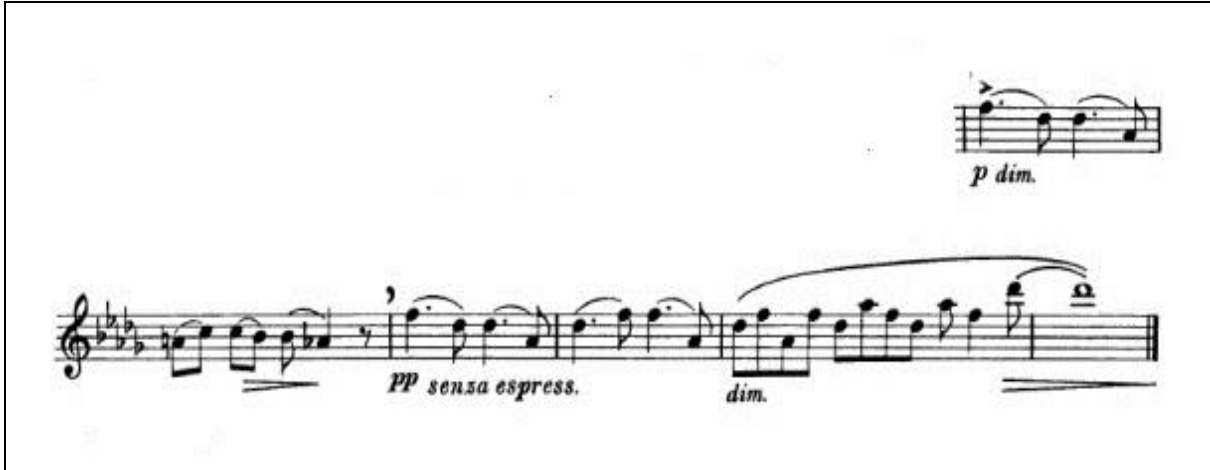
Resim 8. Six Metamorphoses After Ovid 3. Bölüm "Niobe" A teması/Giriş/ **Kaynak:** Britten,1952

B teması, girişteki melodiyi anımsatır ancak ritim daha hızlıdır ve kromatik bir yapı vardır. Niobe'nin dönüşümünün anlatıldığı bu kısım, hızlanarak fermata (puanorg/lunga) olan ölçüye bağlanır. Niobe'nin taşla çevrildiğini anlatan bu tema, fermata (puandorg/lunga) olan ölçüde, dönüşümün tamamlandığını ifade etmek için diğer yeniden gelecek olan bölüme geçmeden bir süre bekletilir.

Resim 9. Six Metamorphoses After Ovid 3. Bölüm “Niobe” B Teması/Orta Kısım/ **Kaynak:** Britten,1952

Niobe'nin, tamamen dönüşmüş halini, yeniden gelen A yapısı, girişteki melodi motifiyle anlatır. Düz bir ruh halinde gibi (pp) sessiz yazılan bu son kısmın son dört ölçüsü, Niobe'nin taş haline geldiğini tasvir eder. Besteci, aynı temaya ek olarak, taş haline geldiğini ifade etmek için “senza express (duygu olmadan)” müzik fikri ile güçlendirerek bölüm son bulur.

Resim 10. Six Metamorphoses After Ovid 3. Bölüm “Niobe” Yeniden Gelen A Teması/Final/ **Kaynak:** Britten,1952

3.1.4. Bacchus (Allegro Pesante)

Eserin, dördüncü bölümü, ziyafetlerinde, kadınların kıkırdamalarının yükseldiği, erkeklerin ise bağırış seslerinin çok olduğu şarap tanrısı Bacchus'tur. Hepsinin içinde en özgür ve kendi başına tek olan Bacchus'un hikâyesinde ölüm ve acı yoktur. Ovid' in şiirinde Bacchus incelendiğinde; çok özel bir hikâyesi yoktur. Bacchus, Baş Tanrı Zeus'un oğludur. Annesi Zeus'un sevgilisi, Cadmus'un kızı Semele'dir. Zeus'un karısı Hera; Zeus'un Semele'ye zarar vermesi için Semele'nin Zeus'tan kendine

görünmesini istemesini söyler. Zeus, Semele'yi kıramaz ama Zeus'un görünmesi, Semele'nin ölümüne neden olur. Ölmüş olan Semele'nin karnındaki çocuğu alan Zeus, doğmamış bebeği, kalçasında taşır. Zeus, kalçasından doğumu gerçekleşen bebeği, "Nysa" dağındaki perilere teslim eder. Periler, bebeğe Dionysos adını verirler. Dionysos, büyüdüğünde, yaşadığı mağaranın duvarlarındaki asmalardan üzüm suyu çıkarmaya başlar ve geleceğin şarap tanrısı olur.

Bacchus, yaptığı şarabı herkese tattırır ve öğretmeye başlar. O'nun felsefesi şarap içmek, sarhoş olmak ve her şeyi unutup eğlenmek olmuştur. Herkes, bu şarap tanrısını çok sever. Halka, özgürleşmeyi, şarap içmeseler bile esin kaynağı bulup, mutlu olmayı aşılamaştır. Kendisinin liderliğinde "Bacchanals" adı verilen eğlence festivalleri düzenlenir. Bu eğlencelerde, Bacchus ve müritleri, şaraba ibadet edip, eğlencede taşkınlık yapacak kadar ileri giderler. Öyle bir sarhoşluk hali olur ki hayvanları ve insanları parçalamaya kadar akıllarını kaybederler (Müftüoğlu, 2009: 27-28).

Benjamin Britten, bu bölümde, bu "Bacchanals" adı verilen eğlencelerden birini tasvir etmiştir. Britten, Bacchus'u dönüşüm olarak görmemiştir. Ovid'in şiirinde belirtildiği gibi bölüm, bir Bacchanal'ın nasıl bir şey olduğunun bir karakterizasyonudur. Bölüm, Rondo biçimindedir ve beş bölümden oluşur: A (nakarat), B teması, A (kısaltılmış nakarat), C teması ve A (koda/nakarat). Ritim, hızlı ve neşeli bir yapıdadır. Fa Majör tonda yazılan bölümün giriş kısmı, ikili form yapısında olan A temasıdır. Bu tema, girişin ilk beş ölçüsündeki motifin, varyasyonundan oluşmaktadır. Britten; bu girişte, Bacchus' un festivaldeki sarhoş halini yorumlamıştır.

IV. BACCHUS at whose feasts is heard the noise of gaggling women's tattling tongues and shouting out of boys.

Allegro pesante $\frac{4}{4}$ = 112

Resim 11. Six Metamorphoses After Ovid 4. Bölüm "Bacchus" A Teması/Giriş/ **Kaynak:** Britten,1952

Eserin giriş temasından sonra gelen daha canlı, daha çabuk anlamındaki "Piu Vivo", B temasının, ritminin ve müziğinin hızlı olduğunu temsil etmektedir. Tema, La Majör tonda olup, son dört ölçüde A (nakarat) bölümünün yeniden gelmesiyle, Fa Majör'e çevrilir. Bu pasajlar oldukça dinamik ve coşkulu olarak vurgulanır. Festivalde eğlenen insanların, dans eden, bağırarak erkek ve kadınların yaşadığı coşkuyu ve Bacchus'un sarhoş bir şekilde gezinmesi anlatılmaktadır (Müftüoğlu, 2009: 30).

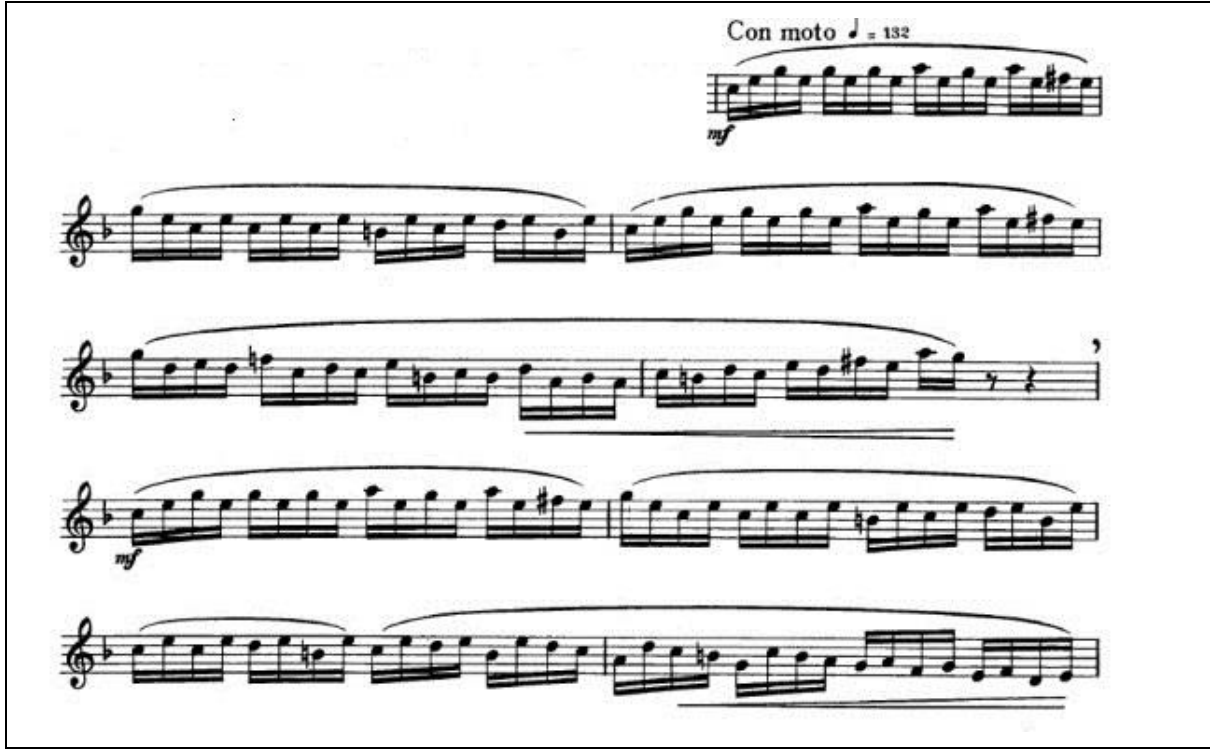

Resim 12. Six Metamorphoses After Ovid 4. Bölüm “Bacchus” B Teması/ **Kaynak:** Britten,1952

Resim 13. Six Metamorphoses After Ovid 4. Bölüm “Bacchus”Yeniden Gelen A Teması/Nakarat/
Kaynak: Britten,1952

Nakarattan sonra, C teması yani ikinci esas temanın başladığı kısım, hızlı anlamına gelen “Con Moto” ile belirtilmiştir. Bu bölüm, eğlencedeki kadınları konu alır. Gülmeleri kahkahaları ve durmayan kıkırdayarak konuşmaları, legato (bağlı) ve uzun üçlemelerden oluşan pasajların hızlı çalınması ile karakterize edilmiştir. C temasının tonu Do Majör’ dür (Walker, 2009: 93).

Resim 14. Six Metamorphoses After Ovid 4. Bölüm “Bacchus” C Teması/ **Kaynak:** Britten,1952

Koda, değişik bir materyal ile başlar. Sarhoş bir erkeğin hıçkırık ve falset (tiz) bağırma sesini uyandıran, fermato şeklinde (ffs) güçlü Do seslerinin ardından gelen, uyumsuz aralıklardan oluşan çıkıcı (p) yumuşak melodiler, Bacchus’un hıçkırıklarını tasvir etmiştir. Eserin son beş ölçüsünde, nakarat kısmının melodisi (A teması) yeniden duyularak, Fa Majör tonda eseri sonlandırır.

Resim 15. Six Metamorphoses After Ovid 4. Bölüm “Bacchus” Final Kısmı/ Koda ve (Nakarat/A Teması) / **Kaynak:** Britten,1952

3.1.5. Narcissus (Lento Piacevole)

Narcissus, kendine âşık olan ve tanrılar tarafından nergis çiçeğine dönüştürülen, çok yakışıklı bir delikanlıdır. Narcissus, birçok kadın ve erkek tarafından beğenilirken, kendisine âşık olması O’nu tamamen dış dünyadaki ikili ilişkilere kapatır. Kendisine ilgi duyan ve görüşmek isteyen insanlara fırsat vermez ve kaçır. Kendine olan aşkı, başka insanların Narcissus’la temas kurmasına izin vermez ve başkalarını beğenme duygusunu köreltir ve karşılık vermez. Narcissus, birçok kişinin aşk acısı çekmesine neden olur. Tanrılar bu duruma çok kızar ve Narcissus’u cezalandırmaya karar verirler. Bir

gün, Narcissus kırlarda dolaşırken durgun bir su havuzu görür. Durgun sudan içmek için eğildiğinde, suyun yüzeyinde, kendisinin olduğunu fark etmeden, O'na bakan güzel görüntüye âşık olur. Güzel görüntüye dokunmak ister ama suya dokundukça dalgalanmalar görüntünün bozulmasına neden olur.

Narcissus; bir süre sonra, hayatının aşkından O'nu tanrıların ayırdığına inanır. Su durulup, yüzeydeki görüntüyü tekrardan görünce, Narcissus kendisinin yansıması olduğunu fark eder. Bu durum O'na acı vermiştir. Kendi yansımasını fark ettikten sonra, Narcissus vücuduna ve yüzüne zarar vermeye başlar. Narcissus, bir süre sonra sakin bir şekilde oturup, sudaki yansımasına bakarak can verir. Periler, Narcissus için çok üzülüp, yas tutarlar. Ancak ertesini gün ölmüş cesedini almak için tekrar geldiklerinde, Narcissus'un parçalanmış cesedini bulamazlar. Ölümün gerçekleştiği yerde, altından yaprakları olan beyaz bir nergis çiçeği ile karşılaşırlar. Narcissus, tanrılar tarafından bir çiçeğe dönüştürülmüştür (Gregory,2001: 95-100).

“Dönüşümler” kitabının mitolojik hikâyelerinden biri olan Narcissus, Benjamin Britten'in “Six Metamorphoses after Ovid” eserinin beşinci bölümüdür. Britten; bölümü, dönüşümün aktarımı için üçlü formda yazmıştır. Ağır bir bölümdür. Parça; Fa Minör ile başlar, Do Majör ile sonlanır. Bu özel bölümün en önemli özelliği, 6/8'lik ölçü sayısında tek bölüm olarak yazılmasıdır. Doğaçlama olan eserin, net vuruş gerektiren 6/8'lik ölçü sayısında yazılması oldukça dikkat çekicidir. Önceki bölümlere göre melodi çizgisi ve anlatım tarzı, yorum olarak daha katı bir çerçevededir. Mutlak bir zaman ölçüsü olan 6/8'lik ölçü yapısı, Narcissus'un kendisiyle aşk ilişkisinin acı doğasını, kendi ayna görüntüsü ile temsil eden, programatik bir ayna niteliğindedir. Bölümün giriş teması, Narcissus'un görüntüsünü temsil eden bir melodi sunar. Ayrıca, ritmik olarak, düzenlenmiş bir tril gibi olan ve tekrarlayan altılamaların motifleriyle Narcissus karakterize edilmiştir.

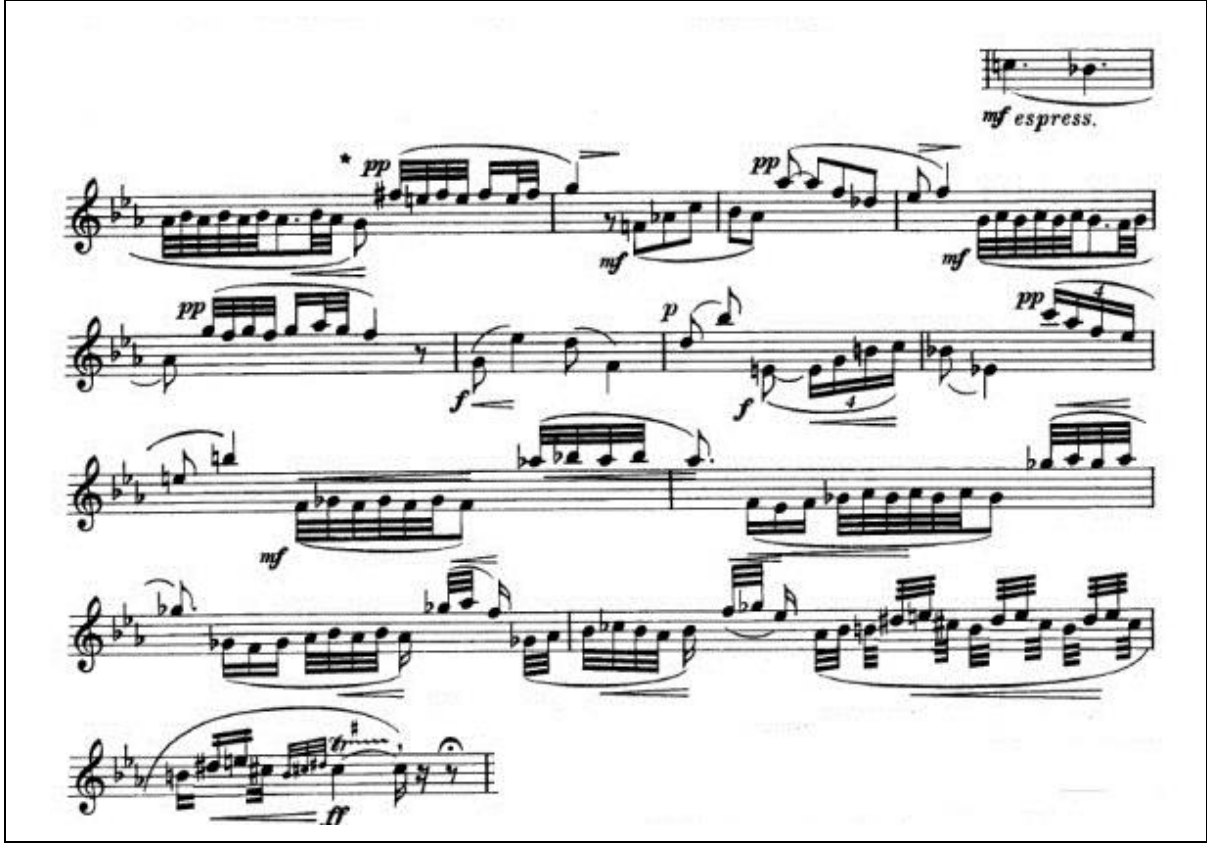
6

V. NARCISSUS who fell in love with his own image and became a flower.

Lento piacevole ♩. 84

Resim 16. Six Metamorphoses After Ovid 5. Bölüm “Narcissus” A Teması/Giriş/ **Kaynak:** Britten,1952

Eserin diğer bölümlerindeki gibi dönüşümün olduğu form, B temasındadır. Besteci, temanın başından sonuna kadar, aşağı doğru saplarla yazılan notalarla Narcissus'un kendisini; yukarı doğru yazılan notalarla ise Narcissus'un suya yansıyan görüntüsünü tasvir etmiştir. Polifonik bir yapıda olan melodide, bir temanın içinde iki ayrı melodinin duyulmasının sebebi, konunun ayna şeklinde olup, Narcissus'un sudaki görüntüsü ile kendisini anlatmaktır (Müftüoğlu, 2009: 35-36). Bu özel temadaki müzikal yansıma, orijinal melodinin parçalarının aralıklarının yönünün ters çevrilmesiyle oluşturulan kontrpuanla gerçekleştirilmiştir. Dönüşümün başlangıcının sinyalleri, B temasında verilmeye başlamıştır. Kontrpuan, artık orijinal aralıkların ters çevrilmesi ile oluşmaz. Bunun yerine, iki çizgi (gerçek ve yansıyan görüntüler) arasındaki aralıklı mesafe azalırken, iki melodinin çizgisi birbirinden ayırt edilemez hale gelene kadar aynı yönde hareket eder (Djiovanis,2005: 45-46).

Resim 17. Six Metamorphoses After Ovid 5. Bölüm "Narcissus" B Teması/ **Kaynak:** Britten,1952

Dönüşümün tamamlanması A yapısının yeniden gelmesiyle gerçekleşir. B temasındaki birbirine ayna melodiler bu bölümde, yukarı doğru yazılmış notalar ile aşağı doğru yazılmış cümlelerin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Bölüm; Narcissus'un en son hali nergis çiçeğini temsil ederken, çok sakin bir şekilde son bulur.

Resim 18. Six Metamorphoses After Ovid 5. Bölüm "Narcissus" A Teması/Final/ **Kaynak:** Britten,1952

3.1.6. Arethusa (Largamente)

Eser, güzelliğin ve akışın, en iyi şekilde tasvir edildiği hoş ve dolambaçlı bir bölüm olan, Arethusa ile sona ermektedir. Final bölümü olan Arethusa, nehir tanrısı Alpheus' un sevgisinden kaçmış ve bir kaynak suyuna dönüştürülmüştür. Ovid'in "Dönüşümler" şiirinde Arethusa, Yunanistan'ın Achaes bölgesinde yaşayan ve güzelliği ile tanınan Artemis tanrısının perisidir. Arethusa; çok sıkıldığı bir gün ormanda gezinirken, karşısına çıkan bir nehre, yüzmek için girer. Derinlere daldığında, nehirden fisiltıyla kendisine seslenen bir ses duyar ve çok korkar. O ses, nehir tanrısı Alpheus'a aittir. Arethusa,

nehir tanrısından kaçtıkça, Alpheus periyi kovalamaya başlar. Nehir tanrısı o kadar güçlüdür ki Arethusa artık baş edemeyeceğini hissedip, tanrısı Artemis'ten yardım ister. Artemis, Arethusa için yoğun bir bulut yaratır ve nehir tanrısı Alpheus, periyi gözden geçirir ve kaybeder. Arethusa'nın vücudu, bulutun içerisinde, çok terlediği için erimeye ve ayaklarından kaynak suyuna dönüşmeye başlar (Müftüoğlu, 2009: 38).

Artemis, dönüşen su perisini yeraltı kaynaklarına bırakır ve Arethusa, Yunanistan'dan, Sicilya yakınlarında bir ada olan Ortygia'ya kadar ulaşır. Ancak Arethusa, kendisine âşık olan güçlü nehir tanrısı Alpheus'tan kurtulamaz ve Alpheus kendine yer altında su yatağı oluşturur ve Arethusa'ya ulaşır. Suları birbirine karışmış olarak, günümüzde Yunanistan'daki Alpheus Nehri, Sicilya'da yer alan şuan ki Arethusa kaynağına kadar ulaşmaktadır. Sicilya'da, bu kaynağın dibinden yukarı doğru, Yunan çiçeklerinin açtığı, Sicilyalı insanlar tarafından iddia edilmektedir (Can, 1970: 261-263).

Benjamin Britten, eserin final bölümü olan Arethusa'yı, diğer bölümlerin bazılarında benzer şekilde A-B-A formunun gösterdiği hikâyeyi; karakterin özelliği, dönüşümün gerçekleşmesi ve dönüştürülmüş karakter olarak üç aşamada incelemiştir. Giriş kısmı olan A teması, Arethusa'nın Alpheus'tan kaçışını ve umutsuz bir şekilde tanrısı Artemis'ten yardım çağrısını temsil ediyor. Bölümün orta kısmı B teması, Arethusa'nın bulutun içindeki suya dönüşümünü anlatıyor. Tekrar gelen A yapısı, Arethusa'nın bir su kaynağı olarak yeniden ortaya çıkmasını anlatmaktadır.

A teması, girişten itibaren geniş bir müzikalite ile üçe bölünen inici-çıkıcı aralıklardan oluşan ancak bütün olarak aşağıya inen bir çizgide melodiye sahiptir. Bölümün tonu net bir Re Majör'dür. Eserin önceki bölümlerindeki gibi, A ve B teması birbiriyle karışmıştır. A kısmının son ölçülerinde inici sıkılaştırılmış üçlemelerin motifleri, B temasındaki hareketlerin sinyalidir (Walker, 2009: 116).

VI. ARETHUSA who, flying from the love of Alpheus the river god, was turned into a fountain.

Largamente ♩ = 152

f espress.

The image shows a musical score for the piece 'VI. ARETHUSA' by Benjamin Britten. The score is written for a single melodic line on a grand staff (treble clef). It begins with the tempo marking 'Largamente' and a metronome marking of 152. The key signature is one sharp (F#), indicating G major. The score consists of six staves of music. The first staff starts with a forte dynamic 'f' and 'espress.'. The second and third staves continue with 'f'. The fourth staff has a mezzo-forte 'mf' dynamic and a 'cresc.' (crescendo) marking. The fifth staff returns to 'f'. The sixth staff ends with a fortissimo 'ff' dynamic and 'espress.'. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together, with some rests and phrasing slurs.

Resim 19. Six Metamorphoses After Ovid 6. Bölüm "Arethusa" A Teması/Giriş/ **Kaynak:** Britten,1952

Bölümün orta kısmı olan B formu, yumuşak bir deyişle anlamında olan dolce ve pianissimo triller ile karakterize edilmiştir. Bu triller, besteci tarafından eserin beşinci bölümü Narcissus'taki pianissimo altılamalara benzetilmiştir. B temasının dikkat çeken özelliği, su şırıltısı gibi trillerin yer aldığı ezginin, armonik olarak uyumsuz kromatik seslerle, yeniden gelen A temasındaki Re Majör tonunu hazırlayan bir yapıda olup, La sesi ile sonlanmasıdır. Bu uyumsuz armoni, Arethusa'nın bulutun içindeki yaşadığı

kötü zamanları anımsatır. Kısa bir pasaj olan çok yönlü aralıklı bir hareketin başladığı B temasının son ölçüleri, A kısmının melodilerini hatırlatmaktadır (Walker, 2009: 120-121).

Resim 20. Six Metamorphoses After Ovid 6. Bölüm “Arethusa” B Teması/ **Kaynak:** Britten,1952

Eserin son bölümünün son kez gelen A teması La Minör başlayıp, iki ölçü geçtikten sonra Re Majör’ e geçiş yapar. Melodik yapı genel olarak, girişteki A teması gibidir. Ancak orta kısım olan B temasında bazı yeni aralıklar eklenerek, iki tema karışmış biçimdedir. Dönüşüm sonrası Arethusa ve Alpheus arasında yaşanan olayların cereyanı olarak birbirine karışmış melodik çizgilerden oluşan A teması, hareketli bir şekilde giderek hızlanarak, girişteki motiflerin paraleli olarak suyun akışını hissettiren inici ve çıkıcı aralıklarla son bulur.

Resim 21. Six Metamorphoses After Ovid 6. Bölüm “Arethusa” Yeniden Gelen A Teması/ Final/ **Kaynak:** Britten,1952

4. SONUÇ

Obua müfredatının önemli eserlerinden biri olan “Six Metamorphoses After Ovid”, İngiliz besteci Benjamin Britten’in tasviriyle Romalı şair, Publius Ovidius Naso (Ovid)’nun 15 kitabından oluşan “Metamorphoses” (Dönüşümler) şiirinde yer alan altı mitolojik karakterin mistik hikâyeleri sonucunda ortaya çıkmıştır. Eserin ana fikri; aşk ve tutku duygusunun insan ve doğa arasındaki uyum ve dönüşüm yolu ile tanrılara ulaşmasıdır. Ayrıca, karakterlerin tanrılardan istekleri sonucu yaşanan doğaüstü olaylar ele alınmıştır. Eseri incelerken toplanılan veriler değerlendirildiğinde; hikâyelerin oldukça derin ve gizemli yapısının, müzikle birleştiğinde, obuanın sesi ve eserin icrasına en uygun enstrüman olduğu kanısına varılmıştır. Araştırmanın sonucunda, Ovid’in eserinde yer alan bu hikâyelerin ders veren bir tarafı olduğu gözlenmiştir. Hikâyelerin tümünün esas konusunun; tutku, insan ve doğa üzerine yazıldığı saptanmış, karakterlerin kendi güçlerinin üstünde yetersizlik duygusuyla istek ve arzularının sonucu, kendilerinden büyük tanrılarıyla yüzleşerek dönüşümleri anlatılmıştır. Dönüşümlerin sonucunda acı ya

da mutlu bir hayatları olan bu karakterlerin duygu ve düşüncelerini Benjamin Britten; özgür, sıra dışı, kurallara uymayan ve kendine has müzik stili ile yorumlamıştır. Her bölümde anlatılan karakter, özgür ruhlu, güç ve mitolojik bir ikon sembolüdür. Eser içerisindeki genel melodi ve ritim yapısı, İngiliz zarafetinin yanı sıra, Benjamin Britten'in takdir edilen ve kendisine hayran bırakan gizli detaycı çizgisi ile oluşturulmuştur. Benjamin Britten'in geçmişin sanat akımlarına çok saygı duyduğu görülmekle beraber, hem operaları hem de diğer obua için yazdığı eserleriyle "Six Metamorphoses After Ovid" yapıtının arasında benzerlikler görülmüştür. Obuanın, teknik özelliklerini orkestra şefi olmasından dolayı iyi bilmesinden dolayı, enstrümanın dikkat çeken ve dinleyiciyi etkileyecek özelliklerini ortaya çıkaran tonlarını kullanmıştır. Obuanın lirik, duygusal ve dramatik tonunu, özellikle birinci bölüm olan Pan ile bir diğer hüzünlü ve duygusal bir bölüm olan Niobe'de ağır bir tempoda, legato (bağlı) yoruma dayalı doğaçlama melodilerin temelinde kullanmış ve obuanın temel sesi re üzerine yazılan temalar dikkat çekmektedir.

Araştırmaya göre Benjamin Britten; genel olarak altı bölümde, çağdaş dönemin karmaşası yerine, geçmişin müzik normlarını altı karakterin özelliklerine göre uygulamıştır. İcracıya, serbest bir performans yapabilmesi için baskı yapmamıştır. Her bölümde, doğaçlama ve yoruma dayalı bir yapı olduğu görülmektedir. Britten'in müzikle harmanladığı hikâyelerin bölümlerinde, birbiri ardına dinleme isteği ile merak uyandıran belirsiz cümleler olduğu görülmüştür. Britten'in melodi çizgisinin ve ritminin, karakterlerin hikâyesine göre şekil aldığı, incelenen notalar ve ulaşılan kaynaklar sonucunda ortaya çıkmıştır. İkinci bölüm Phaeton ve dördüncü bölüm Bacchus gibi hızlı bölümlerdeki inici ve çıkıcı aralıklardan oluşan obuanın ustalık gerektiren dinamik ve ritmik staccato (dilli) pasajları ile trilleri de yavaş bölümlerdeki obuanın teknik özellikleri kadar dikkat çekmiştir. Hikâyelerle birleşen melodiler, tınılar ve ritimlerin, besteci tarafından akıcı net bir şekilde İngiliz müzik stiline uygun bir şekilde anlatılmış olması, müzik bilgisi olmayan bir insanın bile hikâyeleri okuyup, Britten'in müziğini dinlediğinde ne anlatmak istediğini kavramasını sağlar.

Bir müzik yapıtını icra etmeden önce, eserin hangi dönemde kim tarafından ve nasıl ortaya çıktığını bilmek, özellikle "Six Metamorphoses After Ovid" tarzda yoruma dayalı ve hikâyelerden tasvir edilmiş eserlerin konuları hakkında bilgi sahibi olmak, çalıcının icrasına katkı sağlayacağı için son derece önem teşkil etmektedir. Benjamin Britten'in "Six Metamorphoses After Ovid" eseri, obuacının eserle ilgili bilgi sahibi olduktan sonra, kendi teknik kapasitesini geliştirebileceği bir eserdir. Uzun ses, gam ve arpej çalışmaları ile vibrato tekniğinin geliştirilmesinin, eserin icrasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Profesyonel obuacıların dışında, öğrencilerin "Six Metamorphoses After Ovid" eserini çalışmadan önce, profesyonel ünlü obua sanatçılarından kayıtlarını dinlemeleri, eserin yoruma açık ve serbest olmasından dolayı tavsiye edilir.

KAYNAKÇA

- ABUAGLA, A. C. (2019). *Dönüşümler I-XV Publius Ovidius Naso (Ovide), Kazım Taşkent Klasik Yapıtlar Dizisi, Kapak yazısı*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- BRITTEN, B. (1952). *Six Metamorphoses After Ovid, Op. 49*. London: The Edition: Boosey and Hawkes.
- CAN, Ş. (1970). *Klasik Yunan mitolojisi*. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri.
- DJIOVANIS, S. G. (2005). *The oboe works of Benjamin Britten*. Electronic theses, treatises and dissertations, Florida State University Libraries: The Florida State University College of Music.
- EROL, L. (2012). *Tarih içerisinde müzik sanatı 2. bölüm*. Müzik Tarihi Üzerine Ders Notları. Ankara: Başkent Üniversitesi.
- EYÜBOĞLU, İ. Z. (1994). *Dönüşümler/kapak yazısı*. İstanbul: Payel Yayınevi.
- GREGORY, H. (2001). *Ovid / The Metamorphoses*, New York: Signet Classic, Later printing edition.
- KENNEDY, M. (2001). *Britten (master musicians series)*. Oxford: Oxford University Press.
- MATTHEWS, D. (2013). *Benjamin Britten*. London: Haus Publishing, Centenary ed.
- MİMAROĞLU, İ. (1999). *Müzik tarihi*. İstanbul: Varlık Yayınları.

- MULDER, F. (1992). An introduction and programmatical analysis of the ‘Six Metamorphoses After Ovid’ by Benjamin Britten. *The Journal of the International Double Reed Society*, 20, 69-74.
- MÜFTÜOĞLU, F. (2009). *Benjamin Britten’in Six Metamorphoses yapıtı üzerine bir çözümleme*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Enstitü /Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- SAİN, A. (2018). *Carl Nielsen flüt konçertosunun incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- ŞAHBAZ, N.K. (2012). Ovidius’un Metamorphoses adlı eserinin Türkçeye ilk çevirisi ve Salih Zeki Aktay’ın çevirileri üzerine. *Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi*, 2(1), 140-143.
- WALKER, L. (2009). *Benjamin Britten: New perspectives on his life and work*. Aldeburgh Studies in Music/book 8, England: Boydell Press.

WEB

Url 1. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Niobe> (20.05.2020)